

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KÖZLÖNYE ≡

BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. sz. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánnymását nemcsak szívesen megengedjük,
 hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □□ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.
 Tagok ingyen kapják.

VI. ÉVFOLYAM

1909 DECEMBER

:: 12. SZÁM ::

TARTALOM: Állatvédelmünk és az iparostanonciskolák. — Uj divat a luxus-lovak farokszőrénék formálásában. — Téli vasalás. — A galamblovészetek ellen. — *Egyesületi hírek:* A sárosvármegyei állat- és madárvédő egyesület megalakulása. — A hontmegyei állat- (és madárvédő) egyesület alakuló közgyűlése. — A Nagybányai Állatvédő Egyesület választmányi ülése. — A szentgotthárdi állatvédő egyesület. — A pozsonyi állatvédő egyesület. — A Pozsonyi Állat- és Madárvédő Egyesületnek választmányi gyűlése. — A Köszegi Állatvédő Egyesület választmányi ülése. — Országos Állatvédő Egyesület. — *Meghívó.* — *Irodalom:* Állatgyógyászat. — Irodalmi pályázat. — *Szemle:* Távlovaglás. — Macskatartás és óvintézkedés a pestis ellen. — Kutyáknak igára használata. — Galamblovészeti hír. — Medvetáncoztatás tilos — Romániában. — A lovaknak sütővassal való bélyegzése, származások feltüntetésére. — Kutyakiállítások. — *Hírek:* Pásztorlevél a hasznos madarak védelméről. — Szertelenkedő fuvaros kocsisok. — Állatvédő előadás Körnenden. — A rendőr-kutyák használata. — Madárvédő liga Csiktusnádon. — Élő ebek kiállítása az 1910. évi wieni első nemzetközi vadászati kiállításon. — Történelmi vadászati kiállítás az 1910. évi wieni első nemzetközi vadászati kiállításon. — Vadász-sport a bruxelles-i városi ligetben. — Magyar ebtenyésztők és ebkedvelők egyesülete. — A nápolyi állatvédő egyesület kutyaelfogatási joga. — *Állatok világa:* Az állatok száma és életkora. — Mesterséges meleggel költő madarak. — Az állatok táplálékszüksége. — A házőrző kutya. — *Különfélék:* Német juhászkutyák Párisban. — Állatvédő egyesületek mind az öt világrészben. — *Szerkesztői üzenetek.*

Állatvédelmünk és az iparostanonciskolák.

Az állatvédelemnek legháládatosabb tere az iskola, hol a nevelés munkája az erkölcsi képzést, a szív és lélek nemesítését végzi. A gyermek szereti az állatot, első játszótársa a kutya, a macska, a kis báránka. Mily öröme telik egy kis madárkában! Szereti a csikót, galambot. A gyermeknek természetszerű vonzalma s szeretete az állatok iránt az iskola nevelő hatása alatt csak fokozódhatik. Lassanként megismerve az állat hasznát, az állati életet s az állatéletnek számos, a gyermeki lélekre nemesítőleg ható nyilvánulásait —

azokat többé nem „ösztönszerűleg“, hanem ítélőképességének helyes alkalmazásával fogadja szeretetében. A kis gyermek állatkinzása, midőn pillangót, békát fog, fészket fosztja ki a költőmadárkának, vagy a cserebogárral „malmot“ játszik, legtöbb esetben nem észszerű és valósággal beszámíthatatlannak minősíthető cselekvés. A kis gyermek nem tudja, hogy cselekedetével fájdalmat okoz. Előtte csak az önzésből származott azon akarat áll, hogy saját magának a játék által örömet szerezzen. De ha a szülők felvilágosító közbelépése, vagy az iskola értelmi nevelő hatása alatt a gyermek észszerű tudatára jut annak, hogy a legkisebb állat is örül az életnek s hogy az állat is érző lény, neki is vannak fájdalmai, hogy az állatkinzás nemte-

len, rut cselekedet, a gyermeki lélek nemesebb érzései legyőzik az önzésből származott cselekvési akaratot s állatkinzó kedvtöltésével felhagy.

Gyermekek részéről állatkinzási esetekkel ott találkozunk, hol a gyermeknél hiányzik a kellő felügyelet és a nevelő irányítás. Az igazi — ugynevezett — utcagyermeknekél.

Egészen más elbírálás alá esik a nagyobb, a már iskolát látogatott, vagy éppen a tankötelezettségi kort meghaladott gyermekek, ifjak állatpusztítása. Ezeknél a multság nem „ösztonszerű“, de eldurvult érzésből eredő cselekvés. Az iskola nem tudott eléggé lelkére hatni, a nemesebb érzelmek nem fejlődtek ki; itt a cselekvés öntudatosan romboló s azért káros hatású, mert a gyakorolt állatkinzás az ifju lelkét még jobban eldurvitja s később embertársaival szemben is hasonló cselekedetek elkövetésére teszi képessé. Bár itt is a tudatlanság, az értelmetlenség indítja meg a rossz cselekvés elhatározását, de az „önmultság“ az eldurvult lélek megnyilvánulásából származik.

Az iparostanulók körében látunk ilyen képeket s a piacok munkakerülő suhancai között. Az egyik kövel dobja meg a mellette békésen elhaladó kutyát, a másik botjával üti oldalba a szekérbe fogott s a teherhuzásban kifáradt pihenő állatot s mindketten nevetnek a durva cselekedet felett. Az ilyenek leütik a röpkedő denevért s elevenen kiszégezik valamely ajtóféltre, de leverik a fecskéfészket s költéskor elszedik fiaikat. Ünnepnapokon egy pár jó barát összeáll s az erdőre mennek madártojásokat szedni, de utközben, ha gyíkot látnak a fű között elsurranni, nem mulasztják el annak életét kioltani. Télen léppel, törrel fogdossák az éhező s a csalétekre könnyen szálló madárkákat, hogy aztán a pár krajcáron, amennyiért eladják, cigarettát, vagy pálinkát vehessenek. És ha az ily durvalelkű ifju megunja az ipari munkát, felcsap kocsinak s lesz belőle igazi állatkinzó, aki a teherhordásnál agyba-főbe veri a tulságos terhet huzni nem bíró állatot, vagy ha bérkocsis lesz — ostorával leüti az uton kényszerző s eledelt kereső szegény pacsirtát.

Az iparos-tanonciskolákban fontos tér kínálkozik az állatvédelem erkölcsnemesítő hatására.

Sajnos, nálunk még most az iparos pályára oly ifjak mennek, kik alacsonyabb foku értelmi képességüknel fogva a tanulói pályán haladni nem tudnak, vagy akik a családi nevelés hiányossága miatt erkölcsi érzületeikben annyira fegyelmezhetlenek, hogy emiatt középiskolai pályájukat nem folytathatják, vagy végre olyanok, kiknek még az elemi iskoláztatásban sem volt részük.

Igaz, hogy az iparos-tanonciskola szükre szabott tanítási ideje ez iskolákban a nevelést igen szük keretben engedi meg, de mégis adhat alkalmat arra, hogy a tanító egy évben legalább egy órát az állat- és madárvédelemnek szenteljen. Gondoskodik erről az alkalomról a népiskolák részére a madarak és fák napja megünneplése tárgyában 26,120/1906. sz. a. kiadott miniszteri rendelet.

A nagyváradi állatvédő egyesület felismerve az iparos-tanonciskolák hálás terét az állatvédelmi eszmék

terjesztése terén, felkérte az iparos-tanonciskola igazgatóságát, hogy a fenti miniszteri rendelet intenciójához képest „a madarak és fák napja“ megünneplésére alkalmas időt jelöljön meg s az erre vonatkozó felhívást a tanulók „ellenőrző könyvecskéjében“ közzé tegye.

Az iskola igazgatósága készséggel eleget téve egyesületünk ezen megkeresésének, úgy intézkedett, hogy a téli tanfolyamokat látogató tanulók részére (építő-iparosok) november hó utolsó hetét, a többi iparágakat gyakorló tanulók részére pedig április hó utolsó hetét tűzte ki „a madarak és fák megünneplése“ idejéül, mely alkalommal a jelentkező tanulók a madárvédő ligába is beléphetnek.

Az iparos tanonciskolák ezirányu működésétől egyesületünk a legjobbakat reményli.

Dr. Tóth Mihály,

főreáliskolai tanár, a nagyváradi állatvédő egyesület ügyvivő alelnöke.

*

A legmelegebb elismeréssel adózunk a nagyváradi egyesület t. vezetőségének üdvös intézkedéséért és szives közléséért. Ismételten reámutattunk arra, hogy propagandánknak első sorban a gyermekvilág megnyerésére, állatvédő nemzedék nevelésére kell irányulnia.

Szerk.

Új divat a luxus-lovak farokszőrének formálásában.

Ismeretes, hogy a sok minden között még a ló farka is alá van vetve a divat áramlatának s tudvalevő, hogy a földön hurcolt u. n. uszályfaroktól a tövig csonkittatig, mindenféle farkhosszság és szörzetforma divatban volt már és divatban van ma is.

Nem tagadható, hogy a ló tetszetőségének emeléséhez a farkminőség jelentékeny mértékben hozzájárul s bizonyára nincs szebb és célszerűbb farkforma, mint a test méreteihez arányos hosszúságú és egyéb dimenzióju fark. Ilyen az u. n. arabos-farok, amely csánkon alul ér és szörzetében hegyesen végződik s közel áll ehhez szépségben és célszerűségben az u. n. angolos-farok, amely csánkon felül ér, tompán nyirva végződik. Az ily formájú farkok t. i. a természetestől nem igen üt el s így mindenki előtt tetszetős, amellet pedig a gáttáji szeméremrészeket fedi, eltakarja, védi s legyek ellen kellő védekező eszközt szolgáltat.

Ha el is akarnánk hát tekinteni a kinzástól, mely a ló farkának alantabb vagy fentebb eszközölt csonkításával jár, otromba divatnak kell tartanunk a farknak rövidítését az u. n. csonkítással, különösen ha az a tőhez közel ejtetik, mert rut is ez mód felett, de célszerűtlen is a legnagyobb mértékben, mert rovarinzultusoknak szolgáltatja ki a lovat, tekintve, hogy rövid farkokkal azok ellen védekezni nem tud.

A tulságos szörkuritást, még inkább a csont-

alap csonkítását ez okok miatt el is ejtették már a külföldön sok helyen, de a bár bolond, ám nagy hatalmu divat kívánalmainak mégis hódolandó, újban egy lófarok formát gondoltak ki, mely, mert „új“, természetesen hódít, mint akár a legbizarrabb kalap a nővilágban.

Az itt levő ábrán látjuk ezen farok-formát, melyet már a mi lovainkon is létrehozna a szőrök ritkításával és combhajlatig történő szőr- és nem csont-kurtítással.

Maga a forma igazságszerint csak annyiban új, hogy *ki van ritkítva* a farok szőrzete; maga a rövidítés ily formában általánosan divat volt eddig is, kivált telivér versenyllovaknál alkalmazva.

Izlés dolga ezt a farokformát szebbnek tartani, mint aki nem ritkított szőrűt, amint izlés dolga viselni azokat a lehetetlen nagyságu és formájú női kalapokat; ám azt hiszem, hogy mint én, olvasóim nagy része is, állatvédelmi szempontból helyesli, mert látja, hogy imigy a farok sulyából veszítve, könnyebben, élénkebben mozgatható a legyek elleni védekezés közben, másfelől a test egész sulya is persze csak dekagrammokkal, de kisebb alakulva, annak mozgásközbeni továbbítása könnyebb.

A divathóbort perverzítésát ismerve, még örvendünk lehet, hogy csak erre az ujtásra vetemedtek s nem arra, amitől már félni lehetett, hogy *többől* csonkítják le a ló farkát.
Monostori Károly.

Téli vasalás.

Semmi se rongálja oly nagyon a fuvaros-lovat, mint a tulterhelés, s a megrokkaszt, elértéktelenedést semmi se idézi fel oly gyakran, mint az a körülmény, hogy a tehervontató ló körmeivel a talajon kellőképen megkapaszkodni nem tud. S ez az utóbbi eset ugyszólván mindennapos télidőben, amikor az utak hótól,

jégtől sikamlósak. Ily utakon még a kellőképen patkolt állatok is minduntalan kisikamodnak s ezáltal erőikben kizsarolódnak, egyben pedig lábfcamodások, kimarjulások, felbukás következtében keletkező különféle sérülések, kivált sulyos, gyógyíthatlan csonttörések következtében nemcsak kinlódnak, hanem értékükben meg is semmisülnek.

Természetes, hogy mind e bajok kivált gyakoriak lovakon, amelyek nincsenek a téli kívánalmakhoz mértén megpatkolva.

A gondos fuvarost talán fölösleges is figyelmeztetnünk arra, hogy sikos utakra bocsátott lovait ugynevezett éles vasalással védje a mondott bajoktól; ámde szóba hozzuk itt a téli vasalás elkerülhetlen szükségességét mégis és újra is, mert tudjuk, hogy a székesfővárosban gondatlan fuvarozók is vannak, sajnos, nem kis számban s a sokszor botrányt keltő lósanyargatások kivált ezek rovására írhatók fel.

Ma már minden budapesti vasaló-kovács tud teljesen célszerű, éles, téli vasalást alkalmazni a ló patájára s a fuvarozón mulik, ha rendőrségi szabálynak is ellenére, nincsenek a lovak igy vasalva.

Az ilyen téli vasalás alkalmazására annál inkább felhívjuk az érdekelteket, mivel egész nap cirkáló állatvédő őrünket utasítottuk, hogy a kellőképen nem vasalt tehervonó lovak tulajdonosait vagy kocsisait, ez utóbbiakat hajtási igazolványuk előmutatására is felhíván, lehetőleg rendőrszem közvetítésével jelentsék fel egyesületünk nevében az illetékes hatóságnál.

Ha az emberségesebb vonásmód és a fogattulajdonosok érdekében tett ezen tiszteletteljes felszólításunkat a t. napilapok is alkalomadtán publikálnák, minket nagy hálaóra köteleznének s közreműködnének abbéli törekvésünkben, hogy a székesfővárosban napirinden levő lósanyargatások, e szégyenletes állapotok, letünjenek a botrányos látványok színteréről.

Országos Állatvédő Egyesület.

A galamblövészetek ellen.

Lapunk szeptemberi, októberi és novemberi számában a galamblövészet ügyében megjelent közlemények kapcsában folytatólag ismertetjük a nevesebb külföldi állatvédő-egyesületektől nyert válaszokat.

*Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Christiania.
Krisztianiai állatvédő egyesület, 1909 szept. 8.*

Norvégiában sohasem volt galamblövészet.

*Société Royale Protectrice des Animaux.
Királyi állatvédő egyesület, Brüsszel, 1909 szept. 15.*

Eddig még nem sikerült a galamblövészetet be tiltani; dacára a büntető-törvény 561. §. 6-ik pontjában foglalt rendelkezésnek, melynél fogva büntetendő az, ki viadalban, játékban vagy népmulatságon állatot kinzásnak tesz ki; a kormány ezen sportot türi. Egy idő óta azonban több egyesület keletkezett, mely az agyaggalamb- (clay bird) lövészetet kultiválja.

Az ezen sport elleni akciót folytatni fogjuk.

Società Napoletana per la Protezione degli Animali.
Nápolyi állatvédő egyesület, Nápoly, 1909 szept. 13.

Sajnos, Olaszországban a galamblövészet nagyban divik és nincs törvény, mely azt betiltja.

Egy idő óta azonban érezhető a közvélemény változása és Desenzano-ban már agyaggalamb-lövészeti egyesület keletkezett. Ezen egyesület a többi állatvédő-egyesületekkel vállvetve, heves akciót fejt ki ezen sport betiltása érdekében.

Société Protectrice des Animaux.
Állatvédő egyesület, Páris, 1909 szept. 16.

Minden törekvésünk dacára a galamblövészet még mindig divik Franciaországban.

Felszólalásunkra egyik-másik előljáró betiltotta az élő galambok lövését, de ezen tilalmak eddigéig még elég gyérek.

Società Ticinese per la protezione degli animali.
Luganói állatvédő egyesület, 1909. szept. 20.

Tessinben galamblövészet sohasem volt és ezt betiltó törvény sincs, de ha eset előfordulna, akkor készen állunk a harcra.

Société Protectrice des Animaux, Menton.
Mentoni állatvédő egyesület, Menton, 1909 szept. 9.

Nálunk galamblövészet sohasem volt, mert Franciaországban az tilos.

Sajnos azonban, hogy e sportot Monaco fejedelemségben nagyban üzik.

Aix en Provence, 1909 szept. 17.
Provenci állatvédő egyesület.

Nálunk galamblövészet sohasem volt. A törvény ezt ugyan nem tiltja, de a rendezőket a Grammont-féle törvény alapján üldözni lehetne.

Sociedade Protectora dos Animales.
Állatvédő egyesület, Lisszabon, 1909 szept. 14.

Portugáliában ezen utálatos sport még mindig nagyban divik, dacára annak, hogy már sokszor felszólaltunk.

Minthogy azonban a király nem érdeklődik ezen sport iránt, lehet, hogy ez a sport csökkenését fogja maga után vonni.

R. Società Fiorentina per la Protezione degli Animali.
Florenzi kir. állatvédő egyesület, Florenz, 1909. szept. 18.

Többszöri felszólalásunknak eddig semmi eredménye sem volt.

Société Genevoise pour la Protection des Animaux.
Genfi állatvédő egyesület, Genf, 1909 szept. 22.

A galamblövészet nálunk sohasem létezett és ezért nincs is erre vonatkozó törvény. A lakosság erkölcsi érzelme sem engedne meg olyat és csak egy esetben kellett közbejárunk, ahol egy magánzó akart galamblövést rendezni, de a kormány betiltotta.

Egyesületi hírek.

A sárosvármegyei állat- és madárvédő egyesület megalakulása.

Pawlas Julián cs. és kir. főhadnagy kezdeményezésére Sárosvármegye Gazdasági Egyesülete elhatározta, hogy az állatvédelem hathatósabb előmozdítása céljából állatvédő egyesületet létesít. Az ügy előkészítésére mérki Piller Kálmán elnöklete alatt szűkebb körű bizottságot küldött ki, amelynek tagjai Pawlas Julián, Roskoványi Miklós, Zsebráczky Géza, Lukovich Aladár és Bodon Miksa igazgató választmányi tagok voltak. A bizottság a taggyűlést tartotta első feladatának. Hogy ezt minél eredményesebben elérhesse, nagyszámban bocsátott ki aláírási íveket, hogy mindenkinek könnyen álljon módjában az egyesület tagjai sorába való belépés. A szűkebb körű bizottságnak ezirányú fáradozása nem is maradt eredmény nélkül, mert az aláírási ívek betérjesztésének határnapjáig 23 alapító tag és 140 rendes tag jelentkezett.

Hogy a kezdő egyesület anyagi prosperálását is a lehetőségig elősegítse, elhatározta a szűkebbkörű bizottság, hogy az alakítandó egyesület javára hangversenyt fog rendezni. A hangverseny fényesen sikerült, bár az anyagi jövedelemhez fűzött remények nem is váltak be, mégis a felülfizésekből 81 korona maradt az egyesület javára.

Ezek után idejét látta az előkészítő bizottság, hogy az alakuló közgyűlést összehívja.

Ez a közgyűlés nov. hó 29-ikén tartott meg a jelentkezett tagok, valamint a város és vármegye közönségének nagy érdeklődése mellett. Különös vonzóerőt gyakorolt a közgyűlés meghívóiban előzetesen közzétett azon körülmény, hogy az országos állatvédő egyesület, mely alakuló egyesületünket a kezdettől fogva is a leghathatósabb erkölcsi támogatásban részesítette, felkérte chernelházi Chernel Istvánt, hogy az alakuló közgyűlésen a madárvédelemről felolvasást tartson.

A közgyűlést Piller Kálmán, a Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület elnöke nyitotta meg. Megnyitó beszédében röviden ismertette a sárosmegyei Állat- és Madárvédő Egyesület létesítésének historikumát, majd üdvözölve Chernel Istvánt, mint az Országos Magyar Állatvédő Egyesület kiküldöttjét, a közgyűlést megnyitottnak nyilváníttotta s felkérte Chernel Istvánt a felolvasásának megtartására. A felolvasó, miután szívreható módon ecsetelte azt a számos üldözést, amelynek szegény madaraink ki vannak téve, rámutott arra, hogy mily nagy közgazdasági fontossággal bír a rovarpusztító madárság védelme. Majd utalt arra, hogy az állatvédelem nemcsak mint közgazdasági faktor bír fontossággal, hanem közvetve az emberek kedélyére is nemesítőleg hat. Ezek után lelkes szavakban buzdított az állatvédelem szép ügyének minél hathatósabb felkarolására.

Ezek után a tisztikar megválasztása következett;

elnöknek Csatóry Ágoston indítványára egyhangulag Piller Kálmán választatott meg. Alelnökök lettek: Szinyei Merse Félix orsz. képviselő, Ágoston Károly r. k. lelkész ny. tanár, Tergina Gyula kir. tanfelügyelő és Bánó Aladárné. Titkárnak Pawlas Julián főhadnagy, jegyzőnek Bodon Miksa m. kir. állatorvos, ügyésznek és jogtanácsosnak Both Tamás dr., pénztárosnak pedig Bohrandt Lajos kereskedő választattak meg. Igazgató választmányi tagok lettek: Ardó Alfréd, Csatóry Ágoston dr., Dessewffy István dr., Duzs Mária, Egerer Ferenc, Ehleres Hector, Faltin Géza, Fekete Béla, Fest Géza, Gallé Hugó, Gerbery Sándor, Gerhardt Béla, Grammer Nándor, Grofcsik Gyula, Gömörly János, Holénia Gyula dr., Ilkovicz Adolf, Lukovich Aladár, Müller Bertalan dr., Matherny Gusztáv, Poloczek Róbert, Próner Károly, Révész Gusztáv, Ritzl Károly, Roskoványi Miklós, Saly Győző, Semsey Miklós, Szemere Márton, Tóth Sándor dr. és Zsebráczky Géza.

Az Országos Állatvédő Egyesületbe delegáltakul: Piller Kálmán elnök és Pawlas Julián titkár küldettek ki.

Végül Lukovich Aladár javaslatára a közgyűlés elhatározta, hogy Máday Izidort, az Országos Állatvédő Egyesület elnökét az alakuló közgyűlés alkalmából, táviratilag üdvözli.

Ezek után elnök megköszönve Chernel Istvánnak a szép felolvasást, az egyesületet megalakultnak jelentette ki és a közgyűlést bezárta.

A hontmegyei állat- (és madárvédő) egyesület alakuló közgyűlése.

December hó 8-án tartotta az alakulóban lévő egyesület közgyűlését Ipolyságon, melyen igen számosan jelentek meg.

Bolgár István üdvözli a megjelenteket, röviden vázolja az értekezlet összehívásának célját és tetszést a jelenlevőket, hogy a gyűlés vezetésére elnököt válasszanak. Részéről ajánlja elnökül a vármegye jelenlevő nagyérdemű főispánját Lits Gyula urat, kit a gyűlés közfelkiáltással elnökül megválaszt.

Elnök megköszöni a beléje helyezett bizalmat, megállapítja, hogy az egyesület megalakulásához elegendő aláíró jelentkezett. A jegyzőkönyv vezetésére Bolgár István urat, a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig Totovics Kálmán és Berkó István urakat kéri fel. Elnök bemutatja Chernel István urat, mint az O. Á. V. E. kiküldött képviselőjét és felkéri előadásának megtartására. Chernel István ur megtartja előadását az állatvédelem és az állatvédő egyesületek jelentőségéről, mely előadás a jelenlevők egyhangú tetszésével találkozik. Elnök köszönetet mond az előadónak és felteszi a kérdést, hogy a jelenlevők óhajtják-e a hontmegyei állat- és (madárvédő) egyesületet megalakítani és kívánnak-e a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozni? Az egyhangulag adott igenlő felelet után elnök ezt határozatilag kimondja. Felolvasatnak az O. Á. V. E. által kiadott mintaalapszabályok és némi módosításokkal fogadtatnak el. Következik az

elnökség, tisztikar és a választmány megválasztása. Berkó István, illetve Marek Károly ajánlatára egyhangulag megválasztatnak három évi időtartamra: diszelnök: Lits Gyula főispán, elnök: Szokolai Alajos vármegyei levéltárnok, alelnök: Draskóczy Jenő kir. főmérnök, titkár-jegyző: Bolgár István vármegyei aljegyző, pénztárnok: Árvai József vármegyei kiadó. Választmányi tagok: Marek Károly alispán, Ambrózy Sándor, Barok Armin, Berkó István, Cziráky Iván, Winter Fülöp, Hortobágyi Ágoston, Méhes József, Podhragyay Mihály, Schreiber Aladár, Pál István, Cseh Imre, Totovics Kálmán, Martinovich István, Papp Ábrahám, dr. ifj. Sággy Béni, Halász Ferenc, Draskóczy Jenőné. Pótválasztmányi tagok: Eggenhoffer Albert, Schmid Arthur. Szövetségi képviselők: Szokolai Alajos, Draskóczy Jenő. Elnök indítványára a megválasztott egyesületi vezetőséget a közgyűlés megbizta azzal, hogy az alapszabályokat jóváhagyás végett a belügyminiszter urhoz felterjessze. Berkó István indítványára a közgyűlés Chernel Istvánnak jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

*

Az Országos Állatvédő Egyesület melegen üdvözli az új társeszesületek megalakulását és mindkét vármegyében azt a felette örvendetes tényt konstatálja, hogy az állatvédő egyesületek a gazdailág illetőleg a gazdasági egyesületek hathatós támogatása nyomán létesültek. Öszinte köszönettel adózunk ezért is az alapítóknak.

Országos Állatvédő Egyesület.

A Nagybányai Állatvédő Egyesület választmánya november 14-én a kaszinó-egyesület helyiségében ülést tartott. Jelen voltak ludányi Bay Lajos elnöklete alatt Brogyáni Kázmér alelnök, Alexy Kornél titkár, Várady József jegyző, Halmay Imre pénztáros, Bernhard Adolf, Fülep Imre, Gábor Sándor, Rencz János dr., Rösler Valéria, Stoll Béla, Tanhoffer Pál váiasztmányi tagok és Petneházy Paula tag. Ludányi Bay Lajos elnök üdvözli a megjelent tagokat, megnyitja a gyűlést. Felolvastatja Várady József jegyzővel az utolsó ülés jegyzőkönyvét és felszólítja Alexy Kornél titkárt, tegyen jelentést az egyesület folyó ügyeiről. Titkár jelenti, hogy a m. kir. belügyminiszter 73,054—1909. szám alatt jóváhagyta az egyesület alapszabályait. Erre a választmány azt határozza, hogy kinyomatja az egyesület alapszabályait a tagok között való szétosztás céljából. Titkár jelenti továbbá, hogy az egyesületnek 134 tényleges tagja van. Ezek közül alapító tag: Kende Dániel láposbányai kir. erdőmester, ki 40 koronát fizetett az egyesület pénztárába. Választmány hálás köszönetet szavaz Kende Dánielnek és kimondja, hogy számára alapító oklevelet és állandó igazolási jegyet állítat ki. A taglétszámról szóló jelentés szerint Kende Dániel alapító tag által befizetett 40 korona kamatján kívül 133 tag tagsági díjára, azaz 266 korona bevételre számíthat az egyesület e folyó évben. A tagsági díjakat az „Országos Állatvédő Egyesület” mintája szerint Stoll Béla választmányi tag által javasolt módosítással szövegezendő igazolási jegy kiszolgáltatása ellenében óhajtja beszedetni a választmány. Az egye-

sület eddigi kiadásai postabélyegekre 6 K, nyomtatványokra 5 K, jegyzőkönyvre 3 K, okmánybélyegekre 2 K 20 f., „Állatvédelem“ című újságra 70 K, bélyegzőre 3 K, igazolási jegyekre 10 K, vegyeesekre 30 K, összesen 129 K 30 f. Ez összeg elvéve 266 K jövedelemből, maradt az egyesület tevékenységének kifejlesztésére e folyó évben 136 K 80 f. Ez összeggel a választmány a következőképen rendelkezett: 1. Elhelyeztet a Széchenyi-ligetben, a Deák-téren, a katolikus és protestáns temetőben 27 darab fészekodut. 2. Felállítat a Széchenyi-ligetben a madarak nagyban való etetésére alkalmas etetőt. 3. Megjutalmazza a nagybányai három áll. elemi népiskolának oly 2—2 tanulóját, kik a madarak védelmére és téli etetésére kiváló gondot fordítottak. A jutalomdíj fejenként 3—3 K, összesen 18 K 4 f. Hozat az „Országos Állatvédő Egyesület“ kiadásában megjelent 1910. évi Gyermeknaptárból 500 példányt Nagybánya öt áll. elemi népiskolája szegény tanulóira részére. A megmaradt pénzből pedig a nagybányai áll. főgimnázium, a polg. leányiskola és az elemi népiskolák etetői számára madáreléséget szerez be és esetleg megjutalmaz egy-egy állatvédő egyént. Az „Országos Állatvédő Egyesület“-nek a Gyermeknaptár terjesztése tárgyában kiadott átiratának tudomásul vétele után, titkár jelenti, hogy Csepey Ferenc az egyesület egyik lelkes tagja 75 Gyermeknaptárt küldött a helybeli állami elemi népiskola szegény tanulóira részére. Választmány örömmel vesz tudomást Csepey nemes adományáról. Egy választmányi és négy póttag jelölése, valamint Petneházi Paula állami tanítónő új tag felvétele után L. Bay Lajos elnök 40 koronával az egyesület alapító tagja lett. Választmány az elnök szíves adományáért hálás köszönetet mond. Alapító tagjai közé az egyesület elnöke L. Bay Lajos, rendes tagjai közé pedig a Nagybányai Részvénytakarékpenztár és Petneházi Paula, áll. elemi népiskolai tanítónő léptek be. Említett pénzintézet az állatvédelemnek a vidéken való terjesztése végett az „Országos Állatvédő Egyesület“ kiadásában megjelent 1910. évi Gyermeknaptárból 100 példányt hozatott, melyeket alkalmas szerint a pénztárnál a falusiak közt fog ajándékként kiosztani. E nemes tett dicsérei elsősorban a pénzintézet igazgatóját és az egyesület lelkes választmányi tagját: Stoll Bélát.

A szentgotthárdi állatvédő egyesület kebeléből nyert hírek szerint az Országos Ifjusági Madárvédő Ligát a szentgotthárdi főgimnázium négy alsó osztályában is 127 taggal szervezték. Az egyesülettől kértek fészekodukat mintául Resicabányára, ahol Gontra Miklós állami tanító állatvédő egyesület alakításában fáradozik. A szentgotthárdi állatvédő egyesület Szathmáry Sándor, magasfoki állami tanítónak is küldött fészekodumintákat, hogy azokat egy tanítógyűlésen tartandó előadás keretében bemutassa. Pum Károly igazgatótanító alelnök, Rábaszentmihályon egy tanítógyűlésen fölhevítte a kath. papokat, hogy évenként egyszer prédikáljanak az állatvédelemről. Az egyesület a „Szentgotthárd“ című lapban lelkes felhívást intéz a járás iskoláinak igazgatóihoz, felhívja őket, hogy az egyesülettől vitessék el a részükre rendelkezésre álló nyom-

tatványokat és fészekodvakat; rendeljenek minél több Gyermeknaptárt és annak csináljanak propagandát; a gyermekeket léptessék be az Országos Ifjusági Madárvédő Ligába; a gyermekeket készítsék elő a „Madarak és Fák Napja“-nak ünneplésére; a madarak etetésére és fészekodvak kiaggatására minél nagyobb gondot fordítsanak.

A pozsonyi állatvédő egyesület lelkes titkára, dr. Kováts Lajos az óligeti erdőben az erdészlak mellett egy új madárvédelmi telep létesítésén fáradozik. Egyelőre 20 odu lett ott kifüggesztve és egy nagy etetőt állítottak fel. A városi erdész Frantz Antal, ki nagy madárbarát, már évek óta rendszeresen eteti a madarakat. Többek között az elejtett rókákat nyuzottan kiaggatja, melyeket azután a harkályok és cinegék csondig kicsipkednek. — A városi tanács a „Városi Jóléti Bizottság“ kérelmére a Gyermeknaptár terjesztése céljából 1000 Gyermeknaptárt rendelt dr. Kováts útján, mely megrendelés kivált Mitterhauszer Károly városi főjegyző közreműködésének köszönhető. — Az egyesület tekintettel a német anyanyelvűek nagy számára a Berliner Tierschutzverein ismert Flugblätter c. kiadványaiból (Tierschutz-Predigt) 5000 darabot rendelt ingyen kiosztás végett. — Az egyesület titkára továbbá serényen folytatja az állatvédelemnek propagandáját az iskolákban. Ujabbban a terézvárosi r. k. elemi iskolát madárvédelmi eszközökkel szerelte fel. Az udvarban egy etetőt állított s a falon néhány odut helyezett el. Az ablakokra pedig több Chrestensen-féle etetőházikót fognak erősíteni. A folyosók részére pedig fecskefészek utanzatokat rendelt. Ily módon a gyermekek figyelme állandóan a madárvédelemre lesz irányítva. Ugyanezen iskola növendékei körében az „Országos Ifjusági madárvédő“ ligát fogják megalakítani. E végből már 200 darab liga-jelvény s ugyanannyi nyomtatvány is lett rendelve.

A Pozsonyi Állat- és Madárvédő Egyesületnek december hó 1-én Hornyánszky Aladár elnöklete alatt tartott választmányi gyűlésén az alelnökön és titkáron kívül jelen voltak: Baan Istvánné, Beraun Mária és Barbier Péterné, Baan István, Császár Mihály dr., Fröhwrth Samu, Kohn Vilmos, Schmidt Ferenc és Siegert Rezső. Távolmaradásukat kimentették: Jankovich Marcell dr. elnök, Györik Márton, Grailich Elza és Kowarik Mihály. Napirend előtt Kováts Lajos t. orvos, ügyvezető titkár több érdekes új németrendszerű madáretetőt mutatott be, melyek közül egyet a Fereneciek kertjében, egyet az állami polgári leányiskola kertjében helyeztet el. Majd titkár jelentése folyamán örömmel állapította meg, hogy az egyesület az első év feladatát: a propaganda-csinálást sikerrel oldotta meg. Az állatvédő eszméknek és törekvéseknek az iskolák, falragaszok és röpiratok útján egyre szaporodnak a hívei, — egyre szaporodik az egyesületi tagok száma is, mely már a félezret is meghaladja. A választmány behatóan foglalkozott a napirend legfontosabb tárgyával: a postáslovak kinzásával. A titkár jelentést tett arról, hogy Soós Jenő m. kir. állatorvos kíséretében megtekintette az özv. Frankné-féle postaszállító vállalat istállóit s meggyőződött arról, hogy a lovak gondozat-

lanok, kellő táplálékban nem részesülnek. A közönség köréből is egyre több panasz érkezik az egyesülethez, hogy a tapasztalatlan, gyerekkorú kocsisok a lovakkal rosszul bánnak és a közforgalomban számtalan bajt és kellemetlenséget okoznak. Indítványára a választmány elhatározta, hogy miután az egyesület a postáslovak bántalmazásáról hozzá érkezett panaszok valódiságáról meggyőződött, az ügyet a kereskedelemügyi miniszterium tudomására hozza s azt felkéri, hogy ha a vállalkozó rendes lovak, felnőtt kocsisok és tiszta istálló tartására nem hajlandó s a lovak kinzását meg nem szünteti, akkor bontsa fel vele a szerződéses viszonyt. Együttal felhívja a választmány a nagyközönséget, hogy a postáslovak bántalmazását illetőleg tudomására jutott eseteket akár írásban, akár szóban jelentse be Kováts Lajos dr. titkárnál (Kossuth-tér 19), hogy az egyesület a miniszteriumhoz intézendő felterjesztését ezekkel is támogathassa. A titkár részletes jelentése, valamint a számvizsgálóknak az egyesület pénztáráról szóló jelentése a legközelebbi (f. hó 18-án tartandó) választmányi ülésre maradt. — Ugyanekkor fog a választmány a január 9-én tartandó évi közgyűlés előkészítésével is foglalkozni.

A „Köszegi Állatvédő Egyesület“ november 27-én választmányi ülést tartott, melyen a folyó ügyek elintézése után a közgyűlés napjendjét és napját állapította meg. A VII. évi rendes közgyűlés december 12-én tartott a városháza tanácstermében *Chernel István* elnöklésével, a ki megnyitójában reámutatott a f. évben szép számmal alakult új állatvédő-egyesületek révén mutatkozó fellendülésre, mely az állatvédelem eszméjének örvendetes térfoglalását jelenti. Ez ujonnan alakult védőegyesületek alakuló gyűlésein elnökünk is több helyt képviselte az anyaegyesületet s Aradon, Nagyváradon, Pápán, Eperjesen, Ipolyságon felolvasást tartott az állatvédő egyesületek feladatairól. Bemutatta továbbá a pécsi országos ipar-, kereskedelmi és gazdasági kiállítás bíráló bizottságától beérkezett díszoklevelet (Grand Prix), melyet az egyesület csoportos kiállításáért nyert el. Az évi jelentés szerint a tagok száma 142, kevesebb mint a múlt évben, mert sokan elköltöztek s a halál is többeket elragadott. Mindazonáltal tevékenységét az egyesület a régi keretben folytathatta, mert Köszeg sz. kir. város az idén is 20 szálát adományozott fészekodvak gyártására, a köszegi takarékpénztár pedig 50 korona ajándékot juttatott az egyesület részére. 442 fészekodvat gyártottunk s így a múlt évi készlettel együtt 593 darabbal rendelkezünk, melyből 425 dbot hoztunk forgalomba, részben ingyen, részben előállítási áron. 7 évi tevékenységünk óta összesen 4208 fészekodvat helyeztünk el az országban. Az odvakkal elért eredményt, amennyire módunk volt, közzöltük a m. kir. ornithologiai központtal. A télszakán való etetése hasznos madarainknak kiváló figyelmünk tárgya volt. Beszereztünk a múlt évben 3 *Berlepsch-féle etetőburát* és 8 „*Parus*“ etetőt s megrendeltünk újabban még 11 dbot az utóbbiakból úgy, hogy lassanként csakis ezeket az automatikus készülékeket fogjuk alkalmazni, melyek részben oly vályukkal vannak felszerelve, melyekből a hivatlan verébsereg nem szed-

heti ki a magvakat. Az etetőket nagyrészt az egyesület 108 kor. 60 fillér költségén beszerzett eleséggel láttuk el, akadtak azonban nemes madárbarátok, kik sajátjukból fedezték etetőik megtöltését. A téli etetés körül leginkább buzgólkodott *Róth Jenő* tagtársunk, kinek e helyen is hálás köszönetünket fejezzük ki. Egyéb tevékenységünk megvilágítására szolgáljanak a következők: elintéztünk 114 ügyiratot nem számítva az ügy érdekében folytatott magánlevelezést; élénk összeköttetést tartottunk fenn az anyaegyesülettel és a testvéregyesületekkel; kérést intéztünk a helybeli tanintézetek igazgatóságaihoz, hogy az ifjúságot a fészekrombolástól visszatartsák; falragaszokon felhívtuk a közönség figyelmét a hasznos madarak pusztítását tiltó törvényünk megfelelő szakaszaira; a rendőrkapitányságot figyelmeztettük, hogy a gypmestert utasítsa a bárcátlan ebek kiméletes befogdozására.

Az anyaegyesület kiadásában megjelent „Gyermeknaptárból“ ez idén is 260 dbot osztottunk ki a városi tantintézetek ifjúsága körében. Fejlesztettük az „Ifjúsági Madárvédő Liga“ már meghonosodott intézményét, amennyiben az új növendékeket felvettük a tagok sorába. Az állatvédelem iránt kiváló fogékonyságot mutató ifjakat ligajelvényekkel és pénzjutalommal jutalmaztuk. Az évi jelentést a közgyűlés örömmel vette tudomásul s a pénztáros előterjesztett zárószámadását is, mely 899 korona 84 fillér pénztári maradványt mutat ki, tudomásul vette s neki a felmentvényt megadta.

Sissovics Miklós dr. elköltözött és lemondott al-elnökünk helyébe az alelnöki tisztségre egyhangulag *Kincs István* apátplébános választott meg.

Ezután *Chernel István* elnök bemutatta a „*Parus*“ etetőkészüléket, mely újabban olyféle vályuval készül, hogy a rajta alkalmazott szüknyílású rostély csak a cinegéknek nyújtja az eleséget, amennyiben a vastagabb csőrű verebek nem férhetnek hozzá.

Végül *Freyler Lajos* köszönetet szavazott az egyesület vezetőségének működéséért s indítványozta, hogy az évi jelentés szövege szerint kinyomattassék. Ez elfogadotván, elnök a gyűlést bezárta.

Országos Állatvédő Egyesület. Az utolsó választmányi ülésről szóló jelentésben (Állatvédelem 11-ik szám) már jeleztük, hogy Hauszmann Alajosné és Grimm Gusztáv t. tagjaink anyagi támogatásával egy állatvédő örnek alkalmazását vettük tervbe. Jelenthetjük, hogy ez ör Nagy János nyug. rendőr személyében már is alkalmazva van avval a feladattal, hogy a székesfőváros területein nap-nap mellett szakadatlanul cirkáljon, állatkinzási eseteknek elejét venni, azokat megakadályozni törekedjék s rendőri segély igénybevétele mellett a kihágók ellen az adott esetekhez mérten nevünkben s felelőségünkre feljelentésekkel is éljen. Kötelessége még egyesületünk mentőkocsijának működésénél segédkezni s t. tagjaink felszólítására állatvédelmi és állatkinzási esetekben eljárni.

Levélbeli vagy telefon útján történő felszólalásokat, panaszokat szíveskedjenek a t. tagok és állatbarátok nevük, lakásuk jelzésével hivatalos helyiségünkbe juttatni. Budapest, IX., Ernő-utca 11—13. sz., telefon 85—12. *Országos állatvédő egyesület.*

Meghívó. Az Országos Állatvédő Egyesület a m. kir. belügyminiszterium által 137790/1908. sz. alatt 1909. február 10-én jóváhagyott új alapszabályok értelmében eszközlendő választások céljából f. évi december hó 29-én, szerdán, saját házában (Ernö-utca 11—13.) d. u. 3 órakor választmányi ülést, d. u. 4 órakor rendkívüli közgyűlést tart.

A választmányi ülés napirendje:

A rendkívüli közgyűlés elé terjesztendő javaslat.

A rendkívüli közgyűlés napirendje:

1. Az egyesület vezetőségének és a tisztviselőknek leköszönése.

2. Új választások: Elnök, két vagy több alelnök, 30 tagból álló választmány, ügyvivő alelnök, főtitkár, titkár, pénztáros, ellenőr, jogtanácsos, állatvédő felügyelő, felügyelő bizottság, esetleg tiszteletbeli választmányi tagok választása.

3. A Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének végrehajtó bizottságába 10, és a nagygyűlésre 20 tag választása.

Budapest, 1909. december 15.

Az Országos Állatvédő Egyesület Elnöksége.

IRODALOM.

Állatgyógyászat. Irta: Monostori Károly tanár. 6-ik kiadás. Ára 2.60 korona.

230 oldalon, 64 ábrával illusztráltan adja szerző az összes fertőző és nem fertőző betegségek leírását, lóra, marhára, juhra, sertésre, kutyára és baromfira nézve s behatóan ismerteti a betegségektől való védekezés módjait és a laikus által is végrehajtható gyógykezelést.

Talán eléggé ajánlja e művet közkedveltsége, mely abban nyilvánul, hogy már 6-ik kiadásban forog közkezen.

—Zs—

Irodalmi pályázat az „Országos Ifjusági Madárvédő Liga” szervezése tárgyában. A „Néptanítók Lapja”-nak f. évi szeptember 30-iki számában és az „Állatvédelem” havi folyóirat 1909. októberi számában közzétett nyílt pályázatra a november 15-iki határidőig 19 pályázó-mű érkezett be. Ezek szerzőit külön-külön és közvetlen értesítettük pályázó dolgozatának beérkezéséről.

A pályaművek elbírálását a fent idézett hirdetmények értelmében K. Nagy Sándor kir. ítélőtáblai bíró és Vaday József közs. isk. igazgató urak voltak szivesek elvállalni. Az eredményt annak idején közzéteendjük.

Országos Állatvédő Egyesület.

SZEMLE.

Távlovaglás. A f. év október havában, mint a „Tierfreund” írja, távlovaglást rendeztek megint Wien-Berlin között avval a szomorú eredménnyel, hogy 20 versenyző közül csak 6 érkezett el a célhoz s az is igen kifogásolható állapotban. Három ló már féluton

végkimerülésben elpusztult, a legtöbb lovas állata kimerülvén, a versenyzést abba kellett hagynia.

Hogy mire jó az ily versenyzés a telefon, automobil, léghajó és repülőgép mai korszakában, azt nevezett lap bizony méltán kérdezheti.

r. r.

Macskatartás és óvintézkedés a pestis ellen. A Neues Münchener Tageblatt szerint Chinában, Hongkongban az egészségügyi hivatal elrendelte, hogy minden házban négy macska tartandó, mert ezek elpusztítják a pestis legveszedelmesebb terjesztőit, a patkányokat. Hasonló rendszabály Angol-Indiában is kitűnő eredménnyel járt.

—d—

Kutyáknak igára használata jövő évi január 1-től fogva a bajor Nürnberg városban tilos. Egy német folyóirat szerint a német birodalomban Nürnberg az első város, amely ezt a helyes intézkedést megtette. Angliában e tilalom már 30 év óta áll fenn. A nürnbergiek nemcsak belenyugodtak ez intézkedésbe, hanem életbelépésének ideje előtt is már figyelembe vették, mert amióta a tilalom határozatba ment, a kutya-fogatok száma 100-nál többel csökkent. Az illető folyóirat említi, hogy kivált Szászországban felette kívánatos lenne egy ily tilalom, mert ott az igavonó-kutyákat tulterhelik és a legundokabb módon kinozzák.

—d—

Galamblovészeti hír. A szentmartinói és solferinói ütközetek 50 éves évfordulóján az olasz király védnöksége és Borghese Scipione herceg elnöklete alatt, a Garda tó partján Desenzano városban fényes emlékünnepet rendeztek. Ez alkalommal az olasz népünnepeken szokásos élő galamblovő verseny rendezését vették tervbe, de az ujonnan alakult állatvédő egyesület kivitte, hogy nem élő, hanem cserépgalambokra lödözzenek a versenyben s felszólította a különféle államok nagyobb állatvédő egyesületeit arra, hogy e díjlövésre tiszteletdíjakat tüzzenek ki. Ezt több ily egyesület meg is cselekedte. Megtörtént tehát, hogy Olaszországban, ezen, a hasznos madarakat féktelenül pusztító államban, géppel feldobott cserép-galambokra lövöldöztek a versenyzők, bizonyára ép oly lelkesen és eredménnyel, mint az élőkre, és ezek a mesterséges cserép-galambok vér nélkül, kin nélkül tették meg a versenyzőknek a kellő szolgálatot, s amellet még jelentékenyen olcsóbbá is kerültek.

Mo.

Medvetáncoltatás tilos — Romániában. A berlini Tierschutz-Korrespondenz szerint Románia megelőzte a Nyugat kulturáallamait. A nem is oly régóta működő Bukaresti Állatvédő Egyesület kezdeményezésére a román belügyminiszter a kerületi főnökökhöz rendeletet intézett, melyben felhívta őket, utasítsák az ország összes községeinek előljáróságait, hogy ne tőrjék azt, hogy a cigányok medvéket fogdossanak és azok táncoltatásával kenyerüket keressék, mert helyesebb, ha tisztességes munkával foglalkoznak, minthogy állatok kinzásával szereznek maguknak keresetet.

Ű lovaknak sütővassal való bélyegzése, származások feltüntetésére. A „Landwirtschaftlicher Zentral-Anzeiger” című heti lapban a német félvér-tenyésztők szövetségének főtitkára azt panaszolja, hogy Németország több

oly részében, hol a lótenyésztés szép fejlődésnek indult, a lovaknak azelőtt általánosan elterjedt jelzése mindinkább megszűnik, mert a vásárokon a lókereskedők kivált a jobb minőségű lovakat inkább vásárolják és jobban fizetik, ha azok égető-vassal nincsenek megjelölve. Ennek a követelésnek okát a felszólaló abban keresi, hogy a lókereskedők a jobb fajta lovakat nagyobb árak elérhetése céljából mint angol vagy magyar ló gyanánt igyekeznek árusítani, mely fondorlatban őket a származási helyet eláruló jelzés akadályozná.

—yi—

Kutyakiállítások. A Németországban rendkívül nagy számban tartott kutyakiállítások körül a kutyák osztályozása tekintetében általánosan már egyöntetű eljárás van gyakorlatban, ami az igazságos bírálatot nagy mértékben megkönnyíti. Eltekintve kisebb eltérésektől, a kiállításokon jobbára a következő főbb osztályokba sorozzák a kutyákat: nyílt osztály, melybe minden kiállításra elfogadott kutya sorozható; győzők osztálya, melybe azok a kutyák soroztatnak, melyek nyílt osztályban már első díjakat nyertek; korlátolt osztály, oly kutyák számára, melyek még első díjat nem nyertek; kezdők osztálya, oly kutyák, melyek kiállítva még nem voltak; kölykök osztálya, melybe 6—12 hónapos kutyák soroztatnak; tenyészkutyák osztálya, melybe a kiállító által tenyésztett kutyák soroztatnak. *m. i.*

HIREK.

Pásztorlevél a hasznos madarak védelméről. Várossy Gyula, kalocsai érsek, a kath. egyház nagyérdemű főpapja élénk érdeklődéssel viseltetik a hasznos madarak védelmének ügye iránt és rezidenciájának parkjában minden intézkedést megtett a végre, hogy az éneklő madarak szaporodása érdekében a természetes fészkelő helyek okszerűen fentartassanak, fészkelő odvak alkalmaztassanak és a zord időben a madarak megfelelő etetésben részesüljenek. Akik ott megfordultak, azok gyönyörűséggel és elismeréssel emlékeznek meg a ritka gazdagságu éneklőmadár-telepről, mely követésre méltó például szolgálhat. A természetkedvelő főpaprak ügyünk iránt táplált rokonszenve egy másik, szintén nagyon is követsére méltó ténykedésben is nyilvánult. Ügyünknek egy tiszteletreméltó barátja utján kezünkhez jutott az 1908. március 31-én kibocsájtott érseki pásztorlevélnek az a része, melyben a hasznos és éneklőmadarak védelme és gondozása ajánlatik. Dr. Fromm Géza kir. aljárásbíró, aki a hasznos madarak védelméről irt jeles szakmunkáiról is ösmeretes, az érsek urhoz a szóbanforgó ügyben egy tüzetes emlékiratot intézett és a madárvédelem ügyének pártfogásba vételét kérte. Az emlékiratban a többek között azt kéri dr. Fromm, hogy mindazokon a területeken, amelyekre az érsekség hatásköre kiterjed, az okszerű és gyakorlati madárvédelem minden ismert intézkedései foganatosíttassanak és hogy a madárvonulás megfigyelésére az összes erre alkalmas közegek felhasználtassanak. A körlevélben a nagyméltóságú érsek Fromm dr.-nak egész terjedelmé-

ben közölt emlékiratát a „t. c. lelkész és tanító uraknak különös figyelmébe melegen ajánlja.“ Az ügy érdekében és nevében a legmelegebb hálával emlékezünk meg a nagyméltóságú érsek üdvös intézkedéséről.

Szertelenkedő fuvaros kocsisok. Hogy hova fajul némely fuvarozó kocsis nyersesége, arról sajnos minduntalanul panaszok érkeznek tagjainktól is, kikkel a brutális lósanyargatók — közbelépés esetén — durvaságuk nagy voltában nem egyszer minden kritikán aluli módon bannak el, tettelegességtől se riadván vissza.

A szertelenség egy példáját a sok közül közli egyik napilap a következőkben: Az Aréna-uton vadul ütötte-verte a lovait Valkovics Bálint kocsis, aki cementet szállított egy gyárból. Az állatkinzást észrevette Szabó 11. János rendőr és felszólította a kocsist, hogy viselkedjék tisztességesen. Valkovics erre az ostorával végigvágott a rendőrön. Nagy háboruság keletkezett, aminek persze az lett a vége, hogy a kocsist bevitték a rendőrségre. Letartóztatták hatóság ellen való erőszak címén.

Felkérjük tagjainkat, hogy ez elvadulásra való tekintettel, fejtssenek ki óvatosságot az állatvédelmi ilyen közbelépések közben úgy, hogy forduljanak minden esetben a legközelebbi rendőrhöz s míg ilyenhez nem jutnak, tartózkodjanak a beavatkozástól. Sajnos, hogy már erre kell figyelmeztetnünk őket, akik a humánus ügy érdekében önzetlenül közreműködni készek s a lósanyargatások szégyenletes állapotának megszüntetésén maguk is lelkesen munkálni nem röstek.

Állatvédő előadás Körmenten. Az ottani irodalmi egyeslet szokásos felolvasó ciklusát az idén is megkezdte. Az első estély nov. 14-én folyt le. A felolvasó, Fodor Árpád tanár, a szentgotthárdi állatvédő egyesület elnöke volt és a felolvasás tárgya a hazai madárvédelem. A közönség a fölolvastót zajos ovációkban részesítette. A fölolvastást Sissovics Miklós dr. és Spranszky Ilona művészi négykezese és Kapi Béla elnöki megnyitó beszéde előzte meg és Fliegler Margit szavalata, meg az egyesületi zenekar Wagner-indulója követte.

A rendőr-kutyák haszna, mint az „Unsere Hunde“ c. folyóirat közli, nemcsak a bűnügyi nyomozásokban a rendőrségnek tett rendkívüli szolgálatokban nyilvánul, hanem társadalmi tekintetben is számottevőnek bizonyult. Ha Berlin közelében valaki eltűnik, ha valamely gyermek az erdőben eltéved, vagy ha valamely gyengeelméjű megszökik a felette őrködők keze alól; azonnal a berlini rendőrséghez folyamodnak, hogy jól idomított rendőr-kutyái közül egyet bocsásson az érdekeltek rendelkezésére. A rendőr-kutyák kitünő szimatja lehet mondani minden esetben a legjobb eredménnyel jár. Napról-napra találkozunk a lapokban oly közleményekkel, melyek több-kevesebb ember eltűnéséről adnak hírt. Az efajta közlemények, kivált a mi szk. fővárosunkban mindennaposok. Kívánatos volna, ha rendőr-kutyák rendszeres alkalmazására nálunk is gondólnának.

—d—

Madárvédő liga Csiktusnád. Teze János tanító jelenti, hogy Csiktusnád a r. kath. elemi iskola III—VI. oszt. növendékei, számszerint 72-en a liga tagjaivá lettek, valamennyien liga-jelvényt viselnek s

kiváló hűséggel szolgálják az ügyet. Hasonlóképp 307-en léptek be a ligába Stájerlakon, hol *Ember Gergely* tanító buzgólkodik ebben. Dicséretre és követésre méltó példa s a jó ügy érdekében csak kívánnunk lehet, hogy általánossá váljék országszerte.

Élő ebek kiállítása az 1910. évi wieni első nemzetközi vadászati kiállításon. Az 1910. évi wieni első nemzetközi vadászati kiállítás nagyszabású kereteiben az élő ebek időleges kiállítása is tervbe vétetett. Ezen kiállítás önként értetőleg csupán időszaki jelleggel fog birni s tartama csak rövid időre fog kiterjedni. Ezen kiállítás szervezésének előmunkálatai a kiállítás wieni vezérbizottságának értesítése szerint most vannak folyamatban és annak kiterjedése alkalmazkodni fog az ez irányban előzetesen megnyilvánuló érdeklődéshez. A kiállítás magyar osztályának rendezésére alakult „*Magyar országos bizottság*” e helyütt azon kérelemmel fordul az érdeklődőkhöz, miszerint ezen kiállításon való részvételüket vele mielőbb közölni sziveskedjenek, egyelőre csupán azon célból, hogy a kiállítók száma és az igénylendő terület nagyságáról hozzávetőleges tájékoztatást szerezhessen. Ezen előzetes jelentkezés természetesen nem kötelező és kötelezővé csak akkor fog válni, ha az élő ebkiállítás részletes feltételeit a bizottság közölni fogja s ha az abban foglaltak a résztvenni szándékozó felfogásának meg fognak felelni. Ezen előzetes jelentkezések szóbelileg vagy írásban „Az 1910. évi wieni első nemzetközi vadászati kiállítás magyar országos bizottsága (Budapest, V., Zoltán-u. 16. Telefon: 163—88.)” címére intézendők.

Történelmi vadászati kiállítás az 1910. évi wieni első nemzetközi vadászati kiállításon. Az 1910. évi wieni első nemzetközi vadászati kiállítás magyar vadász-kastélyában a vadászat praehistorikus és historikus részének kiállítására egy külön *történelmi csarnok* fog szolgálni. Ezen csarnokban kerül bemutatásra mindazon vadászati anyag, tárgy, okmány, vagy bárminemű motívum, mely a vadászat praehistorikus vagy historikus részével vonatkozásban áll. Ezen rendkívül érdekesnek ígérkező kiállítás anyagának gazdagítása érdekében a kiállítás „*Magyar országos bizottsága*” (Budapest, V. kerület, Zoltán-utca 16. szám) ez uton is fordul mindazokhoz, kik ilyen vonatkozású anyaggal rendelkeznek, azon kéréssel, hogy azt a kiállítás céljaira átengedni sziveskedjenek, biztosítván az illetőket arról, hogy tárgyaiknak kellő őrizetere a legmesszebbmenőleg fog gondoskodni és azoknak hiánytalan visszaszállításáért szavatol.

Vadász-sport a bruxelles-i városi ligetben. Az „Ibis” nevű szakfolyóiratnak egy bruxelles-i levelezője írja, hogy a nevezett városnak van egy Bois de la Cambre nevű erdős ligete, épp úgy mint Paris-ban a Bois de Boulogne, Bécsben a Práter, nálunk a Városliget. A bruxelles-i liget is nyilvános sétahely, ahol a városnak apraja-nagyja üdülést keres. Egy az előkelő körökhöz tartozó ur engedélyt kért és kapott a hatóságtól, hogy a ligetben vadgalambokra vadászhasson. Az eredmény az, hogy folyton hallani a lövöldözést és léptenyomon kíváncsi gyermekcsoport állja körül a haláltságában vergődő madarakat. A bruxelles-i sajtóban

nagy felháborodással tárgyalják ez ügyet és reménylik, hogy a hatósággal visszavonadják a helytelen intézkedést.

„**Magyar ebtenyésztők és ebkedvelők egyesülete**” címen figyelemre méltó egyesület van alakulóban Budapesten. Érdeklődők forduljanak levéleileg Chyzer Kálmán urhoz, Rákosszentmihály, Farkas Ignác-u. 15

A nappali állatvédő egyesület kutyafogatósi joga. Ez egyesületet, mely jobbra angolokból, áll, Leonard T. Hawksley személyében egy rendkívüli buzgó és erélyes igazgató vezet. Ez kieszközölte 6 évi küzdelem után, hogy a városi hatóság 30 esztendőre átengedte az egyesületnek a kutyafogdosás egyedüli kizárólagos jogát. Az egyesület e befogott gazdátlan kutyákat saját menedékházába helyezi el és ha négy nap leforgása alatt a jogos tulajdonos nem jelentkezik, akkor a kutyák az egyesület tulajdonába mennek át s azoknak vagy más gazdát szerez vagy emberséges módon kirtatja őket.

—d—

Állatok világa.

Az állatok száma és életkora. Természettudományi folyóiratok adatai szerint ma már kerekszám 400,000 állatfaj ismeretes. A rovarvilág magában mintegy 268,000 fajjal van képviselve, a madarak 13,000-rel, a halak 12,000-rel, a hullók 83,000-rel, a puhányok 50,000-rel, a pókok 20,000-rel stb. — Az állatok életkorát illetőleg igen nagy a különféleség. A tevék életkora 50 évig, a lovaké 30—33 évig, a marháké 20—25 évig, a juhoké 8—9 évig, a kutyáké 12—15 évig, az elefántoké 250—300 évig terjedhet. Volt eset reá, hogy elfogott elefántok a fogságban még 130 évet éltek. A cethalak legmagasabb életkorát 400 évre teszik. A sas és hatyu állítólag megéri a 100 éves kort. A ponty a 200 éves életkort is megéri, a pisztráng 50 évet érhet el. Gassner svájci természettudós egy csukáról tesz említést, melyet 1497-ben fogtak el, és melyen egy gyűrű volt, melynek föliratából kitűnt, hogy a csuka már 267 évvel azelőtt is emberi kézen megfordult. Rendkívüli nagy életkort érnek el a teknősbékák is. Ellenben igen rövid a rovarok életkora. Némelyek már néhány óra múlva elhalnak.

—d—

Mesterséges meleggel költő madarak Egy német folyóiratban olvassuk, hogy az ausztráliai „Scrub” vidéken az amerikai vad pulykákhoz hasonló madárfajta a *Talegallus lathamii* nagy tömegben él. Ezek a madarak egyszerű kaparással nagy, négy méternél is nagyobb kerülettel bíró és 2 méternyi magasságot elérő halmokat kotornak össze erdei földből, fűből, falevelekből és hasonlókból. Ezekbe a halmazokba rakják le a madarak tojásaikat karácsony táján. A halmok anyaga természetesen erjedés útján egy oly hőfokot fejleszt, mely a tojások kiköltésére elegendő. Richard Semon zoologus újabban megállapította, hogy a madarak már augusztus hóban kezdik meg a halmok építését, melyek karácsonyra fejlesztik ki fokozatosan a kellő meleget. A madarak helyes ösztöne nemcsak

ebben a tekintetben csodálatra méltó, hanem abban is, hogy tojásaikat épen csak abban a mélységben helyezik el, ahol a megkivántató hőfok található. —d—

Az állatok táplálék-szüksége. Arról, hogy az állatok táplálékul mennyit fogyasztanak, meglehetősen téves és hézagos nézetek vagy vélemények uralkodnak. Így például éppen nem talál az a mondás „oly keveset eszik, mint a madár“. A madarak közül kivált a rovarvők, aránylag igen nagy mennyiségű táplálékot fogyasztanak. E madarak nagyrésze naponként annyi rovarot fogyaszt, amennyi egész testük másfélszeres súlyának megfelel. Még nagyobb arányú más alsóbbrendű állatok fogyasztóképessége. Így bizonyos hernyófélék a nagytekintélyű „Kosmos“ természettudományi folyóirat szerint egy nap alatt testsúlyuk huszszorosával felérő táplálékot fogyasztanak. —d—

A házőrző kutya. Varsenaere-lez-Bruges községben egy házba betörők hatoltak, a házat őrző kutya csaholva nekik esett és a betörők menekülni igyekeztek. De a kutya egyiküket megragadta és megmardosta s a gonosztevő nem tudván szabadulni, forgópisztolyával védekezett. Több lövés után a kutya bátorságának áldozata lett, de feláldozása nem volt hiábavaló, mert a betörő sérülései oly komolyak voltak, hogy nem birt gyorsan eliramodni, hanem a fölriasztott háznép által elfogatott.

KÜLÖNFÉLÉK.

Német juhászkutyák Párisban. Általánosan ismeretes a Párisban, kivált a szegényebb sorsuak által lakott elővárosokban honos gonosztevőknek, az u. n. apache-oknak garázdálkodása, akik ugyszólván napról-napra vakmerő rablógyikosságok által állandó rettegésben tartják a világvárost. A mostani erélyes rendőrfőnök, Lépine, kinek nevét Franciaországon kívül is ismerik, az említett gonosztevők ellen minél nagyobb és hatékonyabb eljárást kíván alkalmazni és azért elhatározta, hogy a rendőrök támogatására a külföldön már több államban bevált, idomított rendőrkutyák alkalmazásával tesz kísérletet. Lépine két napi kísérleteken át versenyre bocsájtotta a német, francia, belga és svájci rendőrkutyákat, mely versenyek Vincennesben egy nemzetközi jury bírálata mellett folytak le. A berlini Local Anzeiger szerint Pan nevezetű idomított német juhászkutya bizonyult be legjobbnak és a második, harmadik és negyedik díjat is német fajta idomított juhászkutyák nyerték el. Pan volt az egyetlen kutya, mely eltekintve kitűnő szimatjától, megbízhatónak is bizonyult, amennyiben visszautasított minden idegenek által támasztott megvesztegetési kísérletet. Az eredmény az, hogy Lépine német fajta rendőrkutyákat készült alkalmazni. —yi—

Állatvédő egyesületek mind az öt világrészben. Az ember azt hinné, hogy Európán kívül legfeljebb még Amerikában létesültek idők folytán állatvédő egyesületek, holott az idevágó statisztika, melyet a „Németbirodalmi állatvédő egyesületek szövetsége“ állított össze, hivatalos adatok alapján bizonyítja, hogy mind

az öt világrészben s annak természetesen nagyobb és modernebb államaiban és főbb községeikben van ily egyesület.

Mint tüstént látni fogjuk, egyes államok messze tulszárnyalják ily egyesületek számában a többi államot s van egész világrész, amely eltörpül ebben egyik-másik állam mellett.

A) **Európa.** Magyarországon, Horvát-Szlavonországot is odaértve, van 30 egyesület, ezek között azonban olyan is, amely működést nem fejt ki. Ausztriában van 78. Az egyesült Németbirodalomban 370. Svájcban van 21. Luxemburgban 1, de már Nagybritanniában 523. Skóciában 30. Írlandban 17. Belgiumban 19. Franciaországban 13. Olaszországban 20. Spanyolországban 3. Portugáliában 3, de Dániában már 113. Svédországban 123. Norvégiában 23. Európai Oroszországban 92. Finnlandban 88. Rumániában 24. Ruméliában 1. Görögországban 1.

B) **Amerikában.** Északamerikában 347. Britt Északamerikában 39. Mexicóban 2. Bermudában 1. Nyugat-indiában 8. Argentiniában 5. Braziliában 2. Britt Guianában 1. Holland Guianában 2. Uruguayben 1. Venezuelában 1.

C) **Afrika.** Egyiptom 18. Algír 5. Madeira 1. Cap-colonia 6. Natal 2. Transvaal 6.

D) **Ázsia.** Cyprus 5. Birma 1. Ceylon 1. China 2. Britt India 18. Németalföldi India 8. Japán 2. Straits Settlements 2. Philippine 1.

E) **Ausztrália.** Mindösszesen 15.

Igy tehát van az egész földön mintegy 2085 állatvédő egyesület, köztük több nagy és jóval nagyobb számú apró, százezrekre menő, vagy csak pár koronát kitevő vagonnal. Leghatalmasabb egyesületek Amerikában, Angliában és a Németbirodalomban vannak. E két utóbbi birodalomban van egyesület, amelynek maga az uralkodó, vagy felesége, vagy trónörököse, vagy az uralkodó család valamelyik tagja a védnöke.

Mo.

Szerkesztői üzenetek.

M. L. földbirtokos. A székesfőváros lóvágóhidjára bármely napon szállíthat vágólovat minden hatósági engedély nélkül. A ló lehet hibás, kiöregedett, de egészséges, fogyasztásra alkalmas kell legyen. Cím: Sertés-közvágóhid Budapest.

Szegedi névtelennek. Az ön által felpanaszolt medvevadászat s illetőleg a kitett lóra csalogatás törvénybe nem ütköztvén, sajnos, alig lesz üldözhető, de illetékes helyen felszólaltunk ellene.

Dr. (olvashatlan név) Nagyvárad, Baromfi vasuti szállítása körül felmerülő kinzás ellen lépést tettünk. L. lapunk 1909. 11-ik (novemberi) számát.

Tudomásul. Lapunk ezen XII-ik, ez évben utolsó számához kimerítő „Tárgymutató tartalomjegyzék“ van csatolva.

Szerkeszti **MONOSTORI KÁROLY** tanár, egyesületi főtítkár felelős szerkesztő.

Kiadja az **ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET.**

Az Országos Állatvédő Egyesület

helyiségében

(Budapest IX., Ernő-utca 11—13) kaphatók:

Az okszerű madárvédelem eszközei. Irta: Chernel István, a Kőszegi Állatvédő Egyesület elnöke. Ára 30 fillér.

Az ember és a kutya. Védekezés a veszettség ellen. Irta: K. Nagy Sándor, pestvidéki kir. törvényszéki bírós. Ára 30 fillér.

Magyarország madárvédelmének története, fejlődése és jelenlegi állapota. Irta: dr. Kukuljević József, m. k. állatorvos. 27 ábrával, 3 grafikai táblával. Ára 1 korona.

Az Országos Állatvédő Egyesület huszonöt évi működése és az állatvédelmi törekvések Magyarországon. Irta: Máday Izidor. Ára 1 korona.

Ugyanaz német nyelven. Ára 1 korona.

A szemellenzőről. Irta: Pákozdy László. 4 képpel. Ára 20 fillér.

Állatvédők törvénykönyve. Az állatvédelemre vonatkozó összes törvények és rendeletek gyűjteménye. Irta: K. Nagy Sándor. 4. kiadás. Ára 2 korona.

Ne bánts az állatot! Az állatvédő törvények példákban. 80 képpel. Irta: K. Nagy Sándor. Ára 3 korona.

Párisi világiállítás „GRAND PRIX“ 1900.

KWIZDA-féle

Restitutions-fluid
mosviz lovak számára.

Egy üveg ra 2.80 korona.

Az udvari istállóknak és verseny-istállóknak 40 év óta használatos, mint kiltűnő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, inguladásoknál stb. — Trainingben nélkülözhetetlen.

Védjegy, címke és csomagolás szabadalmazva.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, Budapest, Király-utca 12. szám és Andrássy-ut 26. szám.

KWIZDA-féle szabadalmazott

Pneumatik béklyó-dörzsszalagok

légpárnával, gummiból csak fekete színben

Béklyó-dörzsszalagok gummiból,

szürke, fekete, barna és fehér színben

4-féle nagyságban állítatnak elő, és pedig bal és jobb lábakra.

Béklyók részére, a)-b)-nél mérve:

20—22 cm átmérőhöz 1. sz. kell,

23—24 " " " 2. " "

25—27 " " " 3. " "

28—30 " " " 4. " "

A szabadalmazott dörzsszalagok árai:

szürke színben

darabonként

1. sz. . . . K 5.50

2. " " " 5.90

3. " " " 6.40

4. " " " 7.30

fe fekete, barna és

fehér színben

1. sz. . . . K 5.90

2. " " " 6.40

3. " " " 6.80

4. " " " 7.70

Kapható: Dulcz A. IV., Egyetem-u. 2., Freund és fia, IV., Koronaherceg-u. 3., Glass J. IV., Koronaherceg-u. 9., Hejji és Strassner VIII., Muzeum-körút 10., Huzella M. IV., Váci-utca, Keleti J., Koronaherceg-u. 17., Kutschera S. VII., Rákóczi-ut 32., Olbrich I. VI., Teréz-körút 6., Wessely István IV., Váci-utca.

IFJ. KÜHNEL MÁRTON a „Magyar Ornithologiai Központ“ felügyelete alatt álló

Első Magyar Fészekodu- és Madáretető-készülékek gyára

BARANYA-KÁRASZON u. p. Szászvár. Vasuti Szászvár-Máza.

Szerződésileg kötelezve kizárólag a Magyar Ornithologiai Központ által megszabott oduminták gyártására s ennek fejében az intézet jegyét (M. O. K. betűket) alkalmazhatja odukészítményein.

Gyártja a következő odumintákat és téli etetőket:

A minta: az összes odulakó cinegek (szén-, kék- és barát-, fenyves- és búbos-cinege), valamint a csuszka, fakúsz, nyaktekeres, kerti rozsdafarku fülemile és örvös légykapó számára.

B minta: a seregély, de különösen a szén-cinege, valamint az A mintánál említett madarak számára is.

C minta: négyszögletű tég bejáróval; a szürke légykapó, házi darázs farkú fülemile és a fehér barázdabillegető számára.

D minta: a búbosbanka, szalakóta, kék vadgalamb s a kisebb bagolyfélék számára.

Az A, B és D minta szerszám nélkül leemelhető fedéllel készül. Szállításnál a fedelek harántul átűtött szegekkel vannak lezárva.

Legcélsezerűbb ^{9/10}rész A és B mintát (egyenlő számban) és ^{1/10}rész C, esetleg C és D mintát rendelni.

Téli etetők:

Etető-kunyhó: Betonalapzatokon nyugvó lábakkal a tetőről lefüggő 60 cm-es asztalkával. Nagyban való etetésre, nagyobb kertek, parkok stb. számára.

Galambduc-etető: az etetőkunyhó kisebb és egy lábón álló mintája; 40 cm-es etetőasztalkával; a hozzáadott csavarral földbe ásozt oszlophoz erősíthető. Kisebb kertek számára.

Etető-szekerény: falra vagy kerítésre függeszthető. Etetőasztalkája 40 cm. hosszú és 20 cm. széles. Kisebb kertek számára.

Ablak-etető: a kertre néző ablak keretére függeszthető, szobából való etetésre. A három első etető minta üvegezés nélkül szállítatik; a közönséges ablaküvegdarabokat bárki egyszerűen szögekkel erősítheti a keretekre.

ÁRJEGYZÉK:

Fészekodu, A minta . . . db 85 fill.

" B " " " " 110 "

" C " " " " 70 "

" D " " " " 250 "

Etető-kunyhó, lábakkal együtt 32.—K

Etető-kunyhó, csak a felső rész,

lábak nélkül . . . . . 18 K

Galambduc-etető . . . . . db 10

Etető-szekerény . . . . . " 10

Ablak-etető . . . . . " 2,50

Madárkalács, téli etetéshez,

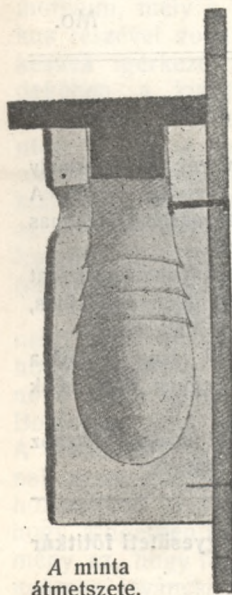
magvakból és fagyuból

előállítva, 1/2 kilós darabokban, 1 kilogramm 1 K

5 kilós postacsomag 5 "

NB. Az árak csomagolással együtt, Szászvár-Máza vasútállomás, illetve Szászvár postahivatal, pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett értendő.

„Jókai“ könyvnyomdai műintézet, Budapest VII., Thököly-ut 28. (Garay-bazár.)

A minta átmetszete.